

EXPUNERE DE MOTIVE

Am inițiat prezentul demers legislativ pe baza propunerilor de îmbunătățire legislativă venite din partea Înaltei Curți de Casație și Justiție, care au fost stabilite de Secțiile Unite ale Înaltei Curți de Casație și Justiție prin Hotărârea nr. 1 din 22 februarie 2021.

Prima propunere vizează creșterea pragului valoric al cererilor evaluabile în bani de competența de primă instanță a judecătorei de la 200.000 lei la 1.000.000 lei.

A doua propunere vizează completarea articolului 135 Cod procedură civilă, în sensul adăugării unui nou alineat, alineatul (1¹) prin care să se realizeze scoaterea din competența instanței supreme a cauzelor având ca obiect conflicte de competență ivite între instanțele judecătorești cu rang jurisdicțional inferior curții de apel.

A treia propunere vizează suprimarea căii de atac a recursului pentru hotărârile curților de apel prin care se soluționează acțiunile în anularea hotărârilor arbitrale. O hotărâre arbitrală reprezintă finalizarea procedurii arbitrale în cadrul căreia părțile au beneficiat de toate garanțiile oferite de această procedură, fiind subsecventă acordului de voință intervenit între ele, părțile optând, prin clauza compromisorie înscrisă în contract, pentru soluționarea litigiilor de către o instanță arbitrală. Părțile acceptă, astfel, prin inserarea clauzei compromisorii, consecințele juridice ale aplicării prevederilor legale privind desemnarea unei instanțe arbitrale, inclusiv faptul că hotărârea arbitrală este definitivă și obligatorie și că poate fi desființată prin acțiune în anulare numai pentru motivele prevăzute de lege. Astfel fiind, de principiu, hotărârea arbitrală creează o ordine juridică, care pentru respectarea principiului securității raporturilor juridice, trebuie să se bucure de stabilitate. În acest sens, prin Decizia nr. 100 din 7 martie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 532 din 7 iulie 2017, Curtea Constituțională a reținut că: „*Prin inserarea în contract a clauzei compromisorii se limitează părților accesul la jurisdicția statală pentru rezolvarea fondului litigiului dintre ele și se limitează accesul la calea efectivă de atac cu privire la fondul litigiului. Însă legiuitorul a prevăzut dreptul părților de a supune controlului judecătoresc hotărârea arbitrală, pe calea acțiunii în anulare, care poate fi exercitată pentru motivele expres și limitativ prevăzute de art. 608 din Codul de procedura civilă, ce vizează condițiile de regularitate a hotărârii arbitrale și cauze de nelegalitate expres stabilite, și nu temeinicia acesteia. Instanțele judecătorești investite cu soluționarea acțiunilor în anulare a hotărârilor arbitrale analizează aspectele strict procedurale ce au fost încălcate în fața tribunalului arbitral, fără a intra pe fondul cauzei.*”

Prin urmare, acțiunea în anulare, având deja un caracter similar unei căi de atac extraordinare, nedeulative (nu permite examinarea fondului, este restricționată la

motivele strict prevăzute de lege), recursul împotriva soluției pronunțate nu își mai găsește justificarea logico-juridică.

De altfel, exercitarea controlului de legalitate, de către instanța judecătorească, în cazurile prevăzute de lege, într-un singur grad de jurisdicție, este de natura să satisfacă toate garanțiile respectării liberului acces la justiție, cu asigurarea concomitentă a stabilității ordinii juridice create prin hotărârea arbitrală.

Astfel, dacă acțiunea în anulare este admisă, curtea de apel anulează hotărârea arbitrală și, după caz, trimite cauza spre judecata instanței competente să o soluționeze potrivit legii [art. 613 alin. (3) lit. a) C. proc. civ.], ori trimite cauza spre rejudecare tribunalului arbitral sau se pronunță în fond, în limitele convenției arbitrale [art. 613 alin. (3) lit. b)]. În cazul respingerii acțiunii în anulare, ordinea juridică stabilită prin hotărârea arbitrală rămâne neschimbată.

Or, prin stabilirea căii de atac a recursului împotriva hotărârii curții de apel se ajunge, în fapt, la o reexaminare a cauzei, derogându-se, prin aceasta de la însuși scopul urmărit de legiuitor prin instituirea în favoarea părților a posibilității de a opta pentru procedura arbitrajului ca modalitate de soluționare a litigiului lor. Asupra acestui scop, Curtea Constituțională, prin decizia anterioară, a reținut, de altfel, că acesta este „*menit să asigure o judecată imparțială, mai rapidă, în care părțile pot fi apărute și pot solicita toate dovezile apreciate necesare, judecata finalizându-se cu adoptarea unei hotărâri susceptibile de executare silită*” (considerentul 36 din decizie). În aceste condiții, Curtea a reținut că nu se poate pune problema încălcării drepturilor consacrate în Constituție, atât timp cât părțile sunt cele care decid prin convenția arbitrală cu privire la modalitatea de soluționare a litigiului.

Inițiator:

Senator PNL Cristian-Augustin Niculescu Țăgârlaș

SENATOR PNL FENECHIL DANIEL CĂTĂLĂȘ